

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

Complectens copiosè Resolutiones Theologicas, etiam modernas, ad
praxim accommodatas

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

Novum Decretum Innocentij XI. de 65. Propositionibus, totum inseritur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40873

Pars 3. tract. 1. Sententiæ quadam prohibitiæ. 51

45. Libri prohibiti, donec expurgentur, possunt retineri, usque dum adhibitâ diligentia corrigantur.

Quibus maturè pensatis, idem Sanctissimus statuit, ac decrevit prædictas Propositiones, & unamquamque ipsarum, ut minimum, tanquam scandalosas esse damnandas, & prohibendas, sicut eas damnat, ac prohibet. Ita ut quicumque illas, aut conjunctim, aut divisim docuerit, defenderit, ediderit, aut de eis etiam disputativè, publicè aut privatim tractaverit, nisi forsan impugnando, ipso facto incidat in excommunicationem, à qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio quacumque etiam dignitate fulgente, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice, absolvi.

Insuper districtè in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interminatione Divini Judicii prohibet omnibus Christi fidelibus cujuscumque conditionis, dignitatis, ac status, etiam specialiter, & specialissima nota dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipsarum ad praxim deducant.

Ioannes Lupus, Sanctæ Romanæ & Universalis Inquisitionis Not. Loco Sigilli.

INNOCENTII XI.

Decretum contra Propositiones 65.

*Feria Quinta Die II. Martii M. DC. LXXIX.
In generali Congregatione S. ROMANÆ & universalis Inquisitionis habitâ in Palatio Apostolico*

C 2

Vati-

52 Pars 3. tract. 1. Sententia quaedam prohibita.
Vaticano coram Sanctissimo D. N. D. INNOCEN-
TIO divina Providentia Papa XI. Ac Eminentis-
simis & Reverendissimis Dominis S. R. E. Cardi-
nalibus in totâ Republicâ Christianâ contra here-
ticam pravitatem generalibus Inquisitoribus, à San-
ctâ Sede Apostolicâ specialiter deputatis.

Sanctissimus D. N. Innocentius Papa XI.
prædictus, ovium sibi à Deo creditarum fa-
luti sedulò incumbens, & salubre opus in segre-
gandis noxiis doctrinarum pascuis ab innoxiiis
à fel. record. Alexandro VII. Prædecessore suo
inchoatum prosequi volens, plurimas proposi-
tiones, partim ex diversis, vel libris, vel thesi-
bus, seu scriptis excerptas, & partim noviter
adinventas, Theologorum plurium examini, &
deindè eminentissimis & reverendissimis Domi-
nis Cardinalibus contra hæreticam pravitatem
generalibus Inquisitoribus subiecit. Quibus pro-
positionibus sedulò, & accuratè sæpiùs discussis,
eorumdem eminentissimorum Cardinalium, &
Theologorum votis per Sanctitatem Suam au-
ditis: Idem Sanctissimus D. N. re postea matu-
rè consideratâ, statuit, & decrevit pro nunc
sequentes propositiones, & unamquamque ip-
sarum, sicut jacent, ut minimùm tamquàm scan-
dalosas, & in praxi perniciosas, esse damnan-
das, & prohibendas, sicuti eas damnat, & pro-
hibet. Non intendens tamen Sanctitas Sua per
hoc Decretum alias propositiones in ipso non
expressas, & Sanctitati Suae quomodolibet, &
ex quacumque parte exhibitas vel exhibendas,
ullatenùs approbare.

I. Nov

Pars 3. tract. 1. Sententia quadam prohibita. § 3

1. Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tutiore, nisi id veter lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi, hinc sententia probabilis tantum utendum non est in collatione Baptismi, Ordinis Sacerdotalis, aut Episcopalis.
2. Probabiliter existimo, Iudicem posse judicare juxta opinionem etiam minus probabilem.
3. Generatim dum probabilitate, sive intrinseca, sive extrinseca quantumvis tenui, modo a probabilitatis finibus non exeat, confisi aliquid agimus, semper prudenter agimus.
4. Ab infidelitate excusabitur Infidelis non credens ductus opinione minus probabili.
5. An peccet mortaliter, qui actum dilectionis Dei semel tantum in vita eliceret, condemnare non audeamus.
6. Probabile est, ne singulis quidem rigorose quinquenniis per se obligare preceptum charitatis erga Deum.
7. Tunc solum obligat, quando tenemur justificari, & non habemus aliam viam, qua justificari possumus.
8. Comedere, & bibere usque ad satietatem ob solam voluptatem non est peccatum, modo non obsit valetudini, quia licite potest appetitus naturalis suis actibus frui.
9. Opus Conjugii ob solam voluptatem exercitum omni penitus caret culpa, ac defectu veniali.
10. Non tenemur proximum diligere actu interno, & formali.
11. Precepto proximum diligendi satisfacere possumus per solos actus externos.
12. Vix in Sacularibus invenies, etiam in regibus,

54 Pars 3. tract. 1. Sententia quaedam prohibita.
bus, superfluum statui. Et ita vix aliquis tenetur
ad eleemosynam, quando tenetur tantum ex superfluo
statui.

13. Si cum debita moderatione facias, potes abs-
que peccato mortali de vita alicujus tristari, & de
illius morte naturali gaudere, illam inefficaci affe-
ctu petere, & desiderare; non quidem ex displicen-
tia persona, sed ob aliquod temporale emolumentum.

14. Licitum est absoluto desiderio cupere mortem
Patris, non quidem, ut malum Patris, sed ut bo-
num cupientis, quia nimirum ei obventura est pinguis
hereditas.

15. Licitum est filio gaudere de parricidio Parentis
a se in ebrietate perpetrato, propter ingentes divitias in-
de ex hereditate consecutas.

16. Fides non censetur cadere sub praeceptum specia-
le, & secundum se.

17. Satis est actum fidei semel in vita eli-
gere.

18. Si a potestate publica quis interrogetur, fi-
dem ingenuè confiteri, ut Deo, & fidei gloriosum
consulo, tacere, ut peccaminosum per se non dam-
no.

19. Voluntas non potest efficere, ut assensus fidei in se-
ipso sit magis firmus, quam mereatur pondus rationum
ad assensum impellentium.

20. Hinc potest quis prudenter repudiare assensum,
quem habebat supernaturalem.

21. Assensus fidei supernaturalis, & utilis ad sa-
lutem stat cum notitia solum probabili revelationis;
immò cum formidine, qua quis formidet, ne non sit
locutus Deus.

22. Non nisi fides unius Dei necessaria videtur
necessitate

Part 3. tract. 1. Sententia quaedam prohibita. 55
necessitate medii, non autem explicita Remuneratoris.

23. Fides latè dicta ex testimonio Creaturarum similivè motivo ad justificationem sufficit.

24. Vocare Deum in testem mendacii levis non est tanta irreverentia, propter quam velit aut possit damnare hominem.

25. Cum causâ licitum est jurare sine animo jurandi, sive res sit levis sive gravis.

26. Si quis, vel solus, vel coram aliis, sive interrogatus, sive propriâ sponte, sive recreationis causâ, sive quocumque alio sine juret, se non fecisse aliquid, quod revera fecit, intelligendo intra se aliquid aliud, quod non fecit, vel aliam viam ab eâ, in quâ fecit, vel quodvis aliud additum verum, revera non mentitur, nec est perjurus.

27. Causa justa utendi his amphibologiis est, quoties id necessarium aut utile est ad salutem corporis, honorem, res familiares tuendas, vel ad quemlibet alium virtutis actum, ita ut veritatis occultatio censeatur tunc expediens & studiosa.

28. Qui mediante commendatione, vel munere ad magistratum vel Officium publicum promotus est, poterit cum restrictione mentali præstare juramentum, quod de mandato Regis à similibus solet exigi, non habito respectu ad intentionem exigentis, quia non tenetur fateri crimen occultum.

29. Vrgens metus gravis est causa justa, Sacramentorum administrationem simulandi.

30. Fas est viro honorato occidere invasorem, qui nititur calumniam inferre, si aliter hac ignominia vitari nequit; idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fuste percutiat, & post impactam alapam, vel ictum fustis fugiat.

31. Regulariter occidere possum furem pro conservatione unius aurei.

32. Non solum licitum est defendere defensione occisiva, qua actu possidemus, sed etiam ad qua jus inchoatum habemus, & qua nos possessuros speramus.

33. Licitum est tam heredi, quam legatario contra injustè impediens, ne vel hereditas adeatur, vel legata solvantur, se taliter defendere, sicut & jus habenti in cathedram vel prabendam contra eorum possessionem injustè impediens.

34. Licet procurare abortum ante animationem factus, ne puella deprehensa gravida occidatur, aut infametur.

35. Videtur probabile omnem fœtum, quamdiu in utero est, carere animâ rationali, & tunc primum incipere eandem habere, cum paritur, ac consequenter dicendum erit in nullo abortu homicidium committi.

36. Permissum est furari, non solum in extremâ necessitate, sed etiam in gravi.

37. Famuli, & famula domestica possunt occurrere heris suis surripere ad compensandam operam suam, quam majorem judicant salario, quod recipiunt.

38. Non tenetur quis sub pœnâ peccati mortalis restituere, quod ablatum est per pauca furta, quantumcumque sit magna summa totalis.

39. Qui alium movet aut inducit ad inferendum grave damnum tertio, non tenetur ad restitutionem istius damni illati.

40. Contractus Mohatra licitus est, etiam respectu ejusdem personæ, & cum contractu retrovenditionis præviè inito, cum intentione lucri.

41. Cum numerata pecunia pretiosior sit numeranda.

Pars 3. tract. 1. Sententiæ quædam prohibita. 57
dâ, & nullus sit, qui non majoris faciat pecuniam præ-
sentem quàm futuram, potest creditor aliquid ultrâ
sortem à mutuario exigere, & eo titulo ab usurâ ex-
cusari.

42. Usura non est, dum ultrâ sortem aliquid exi-
gitur, tamquam ex benevolentia & gratitudine debi-
tum, sed solum, si exigatur tamquam ex justitiâ de-
bitum.

43. Quidni non nisi veniale sit detrahentis au-
toritatem magnam, sibi noxiam, falso crimine eli-
dere?

44. Probabile est non peccare mortaliter, qui impo-
nit falsum crimen alicui, ut suam justitiam, & hono-
rem defendat. Et si hoc non sit probabile, vix ulla erit
opinio probabilis in Theologia.

45. Dare temporale pro spirituali non est simonia, -
quando temporale non datur tamquam pretium, sed
dumtaxat tamquam motivum conferendi vel effi-
ciendi spirituale, vel etiam quando temporale sit
solum gratuita compensatio pro spirituali, aut è
contra.

46. Et id quoque locum habet, etiamsi temporale sit
principale motivum dandi spirituale; immò etiamsi sit
finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud pluris æstimetur,
quàm res spiritualis.

47. Cum dixit Concilium Tridentinum eos alienis
peccatis communicantes mortaliter peccare, qui, nisi quos
digniores & Ecclesia magis utiles ipsi judicaverint, ad
Ecclesias promovent, Concilium, vel primò videtur
per hoc digniores non aliud significare velle, nisi digni-
tatem eligendorum sumpto comparativo pro positivo;
vel secundo, locutione minus propria ponit digniores, ut
excludat indignos, non verò dignos; vel tandem loquitur
tertiò, quando sit concursus.

48. Tam clarum videtur, fornicationem secundum
C 5 se

58 Pars 3. tract. 1. Sententia quaedam prohibita.
se nullam involuere malitiam, & solum esse malam,
quia interdicta, ut contrarium omnino rationi dissonum
videatur.

49. Mollities jure natura prohibita non est. Vnde, si
Deus eam non interdixisset, saepe esset bona, & aliquan-
do obligatoria sub mortali.

50. Copula cum conjugata, consentiente marito, non
est adulterium; adedque sufficit in confessione dicere, se
esse fornicatum.

51. Famulus qui submissis humeris scienter adjuvat
herum suum ascendere per fenestras ad stuprandum vir-
ginem, & multoties eidem subservit deferendo scalam,
aperiendo januam, aut quid simile cooperando, non pec-
cat mortaliter, si id faciat metu notabilis detrimenti,
puta ne à Domino male tractetur, ne torvis oculis aspi-
ciatur, ne domo expellatur.

52. Praeceptum servandi festa non obligat sub morta-
li, seposito scandalo, si absit contemptus.

53. Satisfacit praecepto Ecclesiae de audiendo Sacro,
qui duas ejus partes, immò quatuor, simul à diversis
celebrantibus audit.

54. Qui non potest recitare Matutinum & Laudes,
potest autem reliquas Horas, ad nihil tenetur, quia ma-
jor pars trahit ad se minorem.

55. Praecepto Communionis annua satisfit per sacrile-
gam corporis Domini manducationem.

56. Frequens Confessio & Communio, etiam in his,
qui gentiliter vivunt, est nota praedestinationis.

57. Probabile est, sufficere attritionem naturalem,
modo honestam.

58. Non tenemur Confessario interroganti fateri pec-
cati alicujus consuetudinem.

59. Licet Sacramentaliter absolvere dimiditate tan-
cum confessos ratione magni concursus Poenitentium, quar-
lis

Pars 3. tract. I. Sententiæ quædam prohibita. 59
lis v.g. potest contingere in die magna alicujus festivitatis, aut Indulgentia.

60. Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, natura, aut Ecclesiæ, etsi emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio, dummodo ore proferat, se dolere, & proponere emendationem.

61. Potest aliquando absolvi, qui in proximâ occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere, quinimodò directè & ex proposito quarit, aut ei se ingerit.

62. Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa aliqua utilis aut honesta non fugiendi occurrat.

63. Licitum est quarere directè occasionem proximam peccandi pro bono spirituali vel temporali, nostro vel proximi.

64. Absolutionis capax est homo, quantumvis laboret ignorantia mysteriorum Fidei, & etiamsi per negligentiam, etiam culpabilem, nesciat Mysterium Sanctissimæ Trinitatis & Incarnationis Domini Nostri IESU CHRISTI.

65. Sufficit illa Mysteria semel credidisse.

Quicumque autem cujuscvis conditionis, status & dignitatis, illas vel illarum aliquam, conjunctim vel divisim, defenderit, vel ediderit, vel de eis disputativè, publicè aut privatim tractaverit vel prædicaverit, nisi forsàn impugando, ipso facto incidat in excommunicationem latae sententiæ, à qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio quâcumque etiam dignitate fulgente, nisi pro tempore existente Romano Pontifice absolvi.

Insuper districtè in virtute Sanctæ Obedientiæ, & sub interminatione Divini Judicii prohibet

60 Pars 3. tract. 1. Sententia quaedam prohibita.
hibet omnibus Christi Fidelibus cujuscumque
conditionis, dignitatis, & status, etiam specia-
li, & specialissimâ notâ dignis, ne prædictas
Opiniones, aut aliquam ipsarum ad praxim de-
ducant.

Tandem, ut ab injuriosis contentionibus Do-
ctores, seu Scholastici, aut alii quicumque
imposterum se abstineant, & ut paci & chari-
tati consulatur, idem Sanctissimus in virtute
Sanctæ Obedientiæ eis præcipit, ut tam in li-
bris imprimendis, ac manuscriptis, quàm in
thesibus, disputationibus ac prædicationibus ca-
veant ab omni censurâ, & notâ, nec non à
quibuscumque conviciis contra eas propositio-
nes, quæ adhuc inter catholicos hinc indè con-
trovertuntur, donec à S. Sede recognitæ super
iisdem propositionibus judicium proferatur.

*Franciscus Riccardus Sanctæ Romanæ; & universalis
Inquisitionis, Notarius. Loco ✠ Sigilli.*

*Anno à Nativitate D. N. Jesu Christi 1679.
Indictione secunda, die verò 4. mensis Martii, Pontifi-
catus autem Sanctiss. D. N. Innocentii Divinâ providen-
tiâ Papæ XI. anno tertio, suprascriptum Decretum af-
fixum, & publicatum fuit ad valvas Basilicæ Princi-
pis Apostolorum, &c. per me Franciscum Perinum.*

Nota, Propositionum istarum ferè singulos in
Operis hujus decursu tractari. Monet autem S.
Congregatio accipiendam esse unamquamque
ipsarum, sicut jacent: sicut enim sufficere po-
test una particula vitiosa ut aliqua propositio
mereatur prohiberi; sic etiam aliqua particula
adjecta, omissa, vel limitata, efficere possit ut
eadem sit tota à se, vel à prohibitis diversa.

CON